

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

10/23

Julia

1866.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretulu pentru Austria

pe Jul. Dec. . . . . 4 fl. —
pe Jan.—Dec. . . . . 8 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jul.—Dec. unu galbenu si diumetate.

Nr.

20.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

II

curso

annualu.

CONSTANTINU NEGRI.

E data de la prove-
dintia, ca in impregiu-
rările cele mai grave
sê se ivésca apostolii
cei mai devotati causei
sante, cari prin foculu
celu cerescu a mintei
luminata si animei no-
bile aprindu speranti'a
de o viétia mantuitoare
in fintiele asuprite de
sórte. — In astfelu de
impregiurări critice
erá natiunea romana
in Moldova sub domni-
rea lui Sturza, dar'
nenorocirea mai multu
descépta si imbarbata
pre o natiune séu fin-
tia de viétia, si asié
moldovenii inca se de-
sceptara. — Căti-va
barbati talentuosi si
zelosi, ca nisce apostoli
lucrau necontenitu
pentru pregatirea unui

Constantinu Negri.

venitoriu mai maretiu.
Intre acesti apostoli a
insemnatu istori'a si
pre binemeritatu bar-
batu, alu caruia por-
tretu ilustréza acésta
pagina.

Numele Constantinu
Negri e bine cunoscutu
mai alesu publiculu
cetitoriu care se inte-
reséza de prosperarea
natiunei in genere. Cei
ce se deprindu cu poli-
tic'a, pucinu mai'nain-
te, adeseori au auditu
acestu nume amintin-
du-se in afacerile
Romaniei.

Constantinu Negri
s'a nascutu in Moldova,
din un'a din cele mai
bune familie, cari de
la mosi-stramosi au
pastratu amórea patri-
ei si natiunei ca pre o
traditiune sacra. —
N'avemu ce ne mirá

dara, dacă lu vedem figurandu între cei mai zelosi patrioți încă din acelu timp, cându virtutea patriotismului eră recompensată prin asupriri, cându acésta sacra ardóre prepará patriotului numai suferinție și — *scump'a mangaiare*: că și-a, implinitu detorinți'a. — Elu cautá ca sentiulu patriotismului, sentiulu de demnitate natiunala sê se latiésca câtu mai tare între compatrioții sei, și în acésta nobila nisuinția a sa curendu se vediu încungiuratu de o cununa frumoasă de romani bravi, cari din respoțeri începura a lucrá pentru bunastarea țierei și natiunei, carea parea uitată de sine. — Cas'a lui Negri din Iasi și moși'a sa Manjita erau deschise toturor patrioților, și în curendu deveni locul de adunare a toturor junilor și barbatiilor liberali, invapaiati de patriatizmu și decisi de a creá țierei și natiunei lor o sôrte mai démna de gloriosulu trecutulu alu ei.

Domnitoriulu Sturza, inamicu la totu ce e natiunala și tientitoriu la libertate, curendu si-versá sentiulu seu de resbunare asupra capilor liberali, și cu acești zelosi apostoli Negri încă fú persecutatu de acelu principe tiranu.

La an. 1857 apunendu sôrele tiraniei, Romania desceptată începú a se reculege. În aceste miscări patriotice Negri încă a avutu o parte însemnata, luptandu-se necontentitu în sîrulu, ma potemu dîce, în fruntea acelora cari prin *unire* doriau a scapá cele două principate de uneltirile neamicilor.

Luptele patrioților sustienute de consentiulu natiunei fusera încoronate cu succesulu doritu, — *Unirea* se prochiama personificata în principele Cuza, dar scrisa în animele toturor romanilor, — atunci, și dupa aceea adeseori fú chiamatu C. Negri de a compune unu ministeriu sub presiedinti'a sa, elu înse refusá cu demnitate. Dar' a primitu sarcin'a onorifica de a fi reprezentantele Romaniei în Constantinopolu, unde i-se deschise unu terenu latu de a-si desvoltá rar'a sa capacitate și patriotismulu seu invapaiatu în tóta splendórea sa. — În acele giurstări grave nime dóra n'aru fi potutu aperiá mai bine interesele Romaniei ca dinsulu, — în tóte causele țierei, dar mai alesu în secularizarea manastirilor rapite de calugarii greci, C. Negri a aperiatu interesele Romaniei cu celu mai stralucitu resultatu, numele lui pentru totu de una va remané împreunatu cu acele cause mari aperate și implinite mai alesu prin patriotic'a sa concurgere.

În presinte, cu stramutarea regimului lui Cuza, C. Negri s'a retrasu în viéti'a privata. — Sê sperâmu înse că lu vomu vedé câtu de cu-

rendu éra-si pe terenulu de activitate. — Romania are multe de implinitu, barbati cu capacitate sê-si ocupe terenulu; pre care potu face servitie patriei, și natiunei.

R O S ' A .

(Béranger.)

În anii ței de primavéra,
Ce felu! mi-vorovesci de-amatu,
Când spatele-mi de o povara
De patrudieci de ani mai cadu!
De multu grizett'a cea subțire
Me infocá necontentitu. . . .
— De ce nu te mai potu iubire,
Precum pre Ros'a o-am iubit!

Tu esi afara în carutie,
Vestmintele-ti lucecu pomposu
Rosica 'n haine multu simplutie,
Rediendu, amblá usioru, pe josu.
Din ochii densei o privire
Me farmecá fara finitu. . . .
— De ce nu te mai potu iubire,
Precum pre Ros'a o-am iubit!

În sal'a ta multu stralucinda
Suridi în mii de căutatori,
Rosic'a-avea num'o oglinda,
Dar ceea fu a dîneloru.
N'avea perdele spre oprire
De sôrele la resaritu. . . .
— De ce nu te mai potu iubire,
Precum pre Ros'a o-am iubit!

Avutu-ti spiritulu, scîu pré bine,
Pre multi poezi va 'nsufletî;
Eu potu sê spunu fara rusine
Că Ros'a nu scia ceti.
Si cându se acatiá 'n vorbire,
Amoru-i tóte au talmacitu. . . .
— De ce nu te mai potu iubire,
Precum pre Ros'a o-am iubit!

N'avea frumsetia-atâtu de rara,
N'avea o ânima c'a ta,
Si ochii-i astfelu nu 'ncantara
P'amantulu ce o adorá.
Dar ea avea spre 'nsufletîre
Juneti'a mea, ce mi-a peritu,
— De-aceia nu te mai potu iubire,
Precum pre Ros'a o-am iubit!

C I T E R A.

(Novela.)

(Urmare.)

Sufletulu ei cerea libertate, si ea nu vedea sórele cu ochii numai prin ferést'a cetátii, sufletulu ei cerea sperantia, si ea nu avea tienta in care sê-si puna speranti'a, inim'a ei cerea amoru, si ea nu avea unu sufletu cu care sê simpatiseze, caruia sê-si descopere sentiementulu, pe a carui bratie sê se legine 'n placere, pe a carui sinu sê planga de o dóre. Viéti'a ei erá juna, si n'avea placere, mórtea i-ar fi fostu dulce, si mórtea nu vinea.

Din cel'a Alimei se deschidea o usítia pe balconulu cetátiei. Grati'a arapului i-a ertatu Alimei a esí in tempu de nópte pe balconu si a priví la luna. — Multe nopti incantátore apareá Alime pe balconulu cetátiei si cu cátu esíá mai multu, cu atáta se desvoltá mai tare sentiulu si dorulu libertatiei in sinulu ei. Noptile intregi plangea, plangea amaru cu fruntea inclinata pe rondel'a balconului, si dílele de alungulu plangea inchisa in cel'a cea 'nflorita, a careia frumsétia asié disarmonisá cu ide'a sclaviei.

Aparea pe balconu si-si petrecea pana 'n mediu de nópte, cu lun'a, cu stelele, cu nimbii si cu fantom'a cea magica a libertátiei, ce-i apareá 'n cugetare cu fatia divina si éra disparea, o vedea si nu o putea ajunge, astfelu ca unu maru de auru ce-lu vede copilulu si nu-lu mai póte ajunge.

Privea la luna si cugetá adese sê tramita domnedieu de acolo din luna, din stele unu angeru cu aripe de auru, sê o ieie in bratia si sê o duca departe, departe . . . in tiér'a ei la tatulu ei celu dulce, la amantulu ei celu credintiosu, la visulu ei celu magicu. Privea la stele si cugetá, cátu de dulce i-ar fi sê fie ea o stea colo susu intre stele, sê vighieze tóta nóptea pe ceriu, sê privésca tóta nóptea peste lume, sê-si véda tiér'a cea mandra, parintele celu dulce, amantulu celu credintiosu, si cand se tredíá privighiatórea si cantá 'n frundie langa sotiulu seu sub cetate, cugetá Alime: cátu de bine ar fi sê fie si ea privighiatóre colo 'n frundie, sê astepte diu'a cu doru, si 'n resaritulu sórelui sê se ieie pe aripi, si sê tréca vái si culmi pana va dá de iubítii sei in tiér'a sa cea mandra; séu tardíu nóptea, cand audiá ferele urlandu in munti, cugetá: cátu de bine ar fi sê o mance pe ea fér'a aceea de acolo din munti, sê-i sbóre sufletulu in cea lume, sê privésca josu la iubítii sei, séu sê dórma unu somnu letargicu,

si sê nu se tredíesca pana o va tredí o vóce cunoscuta, vócea amantului ei in ceea lume. — Fantasi'a ei erumpea din sclavia si trupulu nu putea erumpe, trebuia sê rabde suferinti'a si sê planga pana 'n finitu.

Si cand erá nóptea négra si norósa ca viéti'a ei, ea si atunci medítá pe balconulu cetátiei, si — cá-ci ochii ei in natura nu vedeau unu punctu la care sê tientedie — se perdeá 'n fantasi, se perdeá 'n dorulu patriei celu dulce, in suveniru blande si 'ncepea a plange si nu 'ncetá pana erá singura, nepandita de ochiu omenescu. —

Fantasi'a ei erá agera cá erá izolata, si dorulu ei erá ferbinte, cá erá departe tare amantulu celu fidelu, cu care si-petrecea odata viéti'a 'n placere, odata demultu, cand erá ea desmerdata ca puiulu turturelei, libera si fericita ca paserea 'n frundia. Si ah, — cu cátu e mai isolatu unu sufletu de relatiunile luresci, cu atáta se restringe mai cu pasiune, mai devotatu pelanga acela, cu care a simpatisatu odata si simpatiséza din departe, care traiá in inim'a ei singuru si nedespoiaveru ca credinti'a de o alta lume mai consolátore.

Asié traiá Alime, — multe cugete-i apareau, si tóte sburau ca visulu, ce vine, te 'nsiéla si dispare 'nsielatoriu. Si totusi Alimei asié-i placea a stringe visulu in bratia si a se desmerdá cu elu. Asié-i placea a lapedá lumea adevverului si a-si petrece in visu, cá-ci visulu erá mai farmecatoriu ca adevverulu, visulu erá liberu, adevverulu sclavia.

Asié traiá Alime, — dar' canele de arapu pandea dupa tóta miscarea si cugetulu ei. Vai de ea, déca ar' scapá o lacrima, sê o véda Hüliar. — Cand o vedea elu, copil'a plangea cu sufletulu, dar' ridea cu ochii. Ridea cu ochii, se parea cá 'nfloresce, si plangea cu sufletulu de i tremurá inim'a.

Asié si-petrecea ea viéti'a!

Dar dupa unu tempu, in nopti albe serine, din séra pana 'n diori se audiá prin munti o cantare sirenica, o arfa melodíosa, ce trecea prin munti cu o vaierare plangatóre. — Alime 'n tóta nóptea se ivea pe balconu si privea departe 'n nópte la culmii poleiti de radie: si ascultá melodí'a cea plangatóre, si vedea adese pe cantaretiulu noptii siedindu pe o stanca intr'o culme ca o ruina, cu ar'a pe bratia.

Asié-i erá de dragu cantaretiulu acela ce se ivea acolo pe stanca si cantá asié tristu, asié plangatoriu. Abié asteptá sê tréca diu'a sê vina nóptea, abié asteptá sê scape de desmerdarea

silnica a arapului, de sarutările cele gretioase, sê-si véda cantaretiulu.

Apoi de séra se lasau umbrele, negriau culmii si cadea incetu velulu lunii prin munte. Hüliar adormiá, si ea si-desbaierá bratiulu de pelanga bratiulu lui si esia pe balconu cu doru. Cantaretiulu plangeá cu arfa 'n stanca, si asteptá sê-si véda icón'a la care plangea, cu care conversá in arfa.

Asié siedeau tóta nóptea; — si cand pareau diorile pe culme, Alime si-estindea manile 'n aeru si l'inbratiosia din departare, apoi intrá in cel'a cea cu flori, tramitiendu-i cu manuti'a sarutári; ér cantaretiulu mai cantá cu o dorere doinica unu adio linu, si disparea din stanca.

Asta erá placerea singura pentru care mai avea viéti'a ei interesu a vegetá prin negurile esistintii; dar ah, ce secretu sê nu-lu scie jalousulu?

Intr'o nópte siedea Alime pe balconu, si cantaretiulu cantá 'n stanca, si sú cetate éta arapulu cu servitoriulu seu inarmati greu. Peste câtu-va tempu éta se vedu dóue umbre urcandu-se pe stanc'a cantaretiului insusu. Cantaretiulu si-depuse arfa si se luá pe o potica injosu, ér cele dóue umbre se paru persecutandu-lu si se perdu pintre stanci. Peste câtu-va tempu un'a din cele dóue umbre se urcá éra pe stanca.

Apoi Alime cu ochii a vediutu pana a sdrobitu arfa de stanca — oh! — a sdrobitu de stanca arfa trubadurului! . . .

Peste câtu-va tempu arapulu pausá in cetate cu ciubuculu in mana, culcatu pe bratiulu Alimei.

Neci cand nu mai aparú cantaretiulu pe stanca, si neci cand nu mai aparú Alime pe balconu.

In cetatea arapului lampele-su aprinse. Nóptea e négra, négra ca pecatulu.

Intr'unu salonu pe o sofa turcesca cu bal-tiuri intraurite siede intinsu Hüliar, domnulu cetátii. Gur'a-i cufundata 'n barba si ochii 'n frunte afundu. In mana-i ciubuculu celu turcescu, si cu ochii se delectá in negurile ce le suffá din ciubueu dintr'o barba négra si désa.

Pe o usia laterala éta se ivesce o copilitia alba, unu trupsioru fragedu si mladiosu ca ramulu liliesi, o fantasma ce nu sémena a fiintia de pe pamentu, ci ti-pare nalucire, idealu, cugetu. — Se pare cá ambla 'n aeru fára pasi, fára miscare, asié cum s'aventa fantómele noptii pe bórea de zefiru.

S' asiédia pe sofa langa arapu, gratiósá, plina de farmecu, — apoi pléca fruntea ca o lilia de maiu si mai privesce spre arapu medi-

tatóre, fantastica. Totu sentiulu, tóta cugetarea o poti ceti pe fati'a-i gingasia, in ochisorii fragedi. Asta e dorere, asta placere, esta e amoru, ceea pasiune lina, apoi unu afectu secretu — — ma éca cu ochii 'ncrunta, stringe cu manutiiele o camelia alba . . . atunci erá magica, si sé pareá unu serafu divin, in ochi cu otarire solida, cu focu — in sufletu constantia si taría.

Hüliar se asiedia cu capulu pe bratiulu fetiorei, si tragandu-i pletele desvoltate ca unu fuioru de auru pe fatia, o 'mbratiosia voluptuosu.

Pe alta usia se ivi Bianca, si rapede aprinse pe unu vasu o materia, din care esalá unu profumu imbetatoriu, apoi rotilá de câte-va ori róta prin salonu pana se mistui materi'a de parfumu — si 'n urma luandu pe bratia unu mandolinu s'asiedia p' o piele de ursu la picioréle arapului, si trase o hore dulce de farmecu, ce se pareá d'antáiu a esprime o voluptate pia, apoi dince-ince mai esaltandu, pana mai pe urma deveni unu acordu afectuosu, o launa nebuna si plina de placere.

Melodi'a, si parfumulu din care esalá óre-care aróma ce imple nervii de nu sciu ce moli-tiune, somnu si voluptate libovnica, l'adormi. Copil'a privea la elu ca la unu monstu, si se mai jocá cu armele lui, ce erau mandre, cu manunché 'ntraurite, si cu cari nu avea ocasiune a se jocá de alta-óra, cá-ci arapulu nu-si lasá armele de sine in veci. — Ah, cine scie ce cugetá Alime cand vedea cá li e ageru taisiulu, cine scie ce cugetá cand le 'mplantá in bréu éra? . . .

Dupa o cugetare lunga si-plecá capulu câtra Bianca, apoi o prinse de mana si o trase la sine.

— Scii promisiunea Bianca? dise incetu.

Bianca statú cugetatóre, fruntea i-se molori — si scambári i-se aruncau pe fatia un'a dupa alt'a. Pe urma muscandu-si budiele, cu óre care ura, amaretiune, incepú:

— De nóue ani sum inchisa aici Alime, — nu mi-am vediutu patri'a, n'am vediutu campí'a séu codrulu, n'am vediutu sórele, lun'a si stelele numai prin crucile ferestii. De nóue ani nu mi-am deschisu budiele spre unu cuventu sinceru, de nóue ani n'am avutu decátu unu doru, unu doru de resbunare, o pofta de isbinda. Altulu nu rabdu! Odata voiú fi sincera câtra tine; odata voiú sentí iubire câtra tine, — apoi me voiú resbuná si voiú morí!

Alime privea la Bianca cea mistica cu óre-care sfiire, — dar' dupa unu minutu de cugetare

Cotilionulu amorosilor. (Vedi pagin'a. 236.)

tare i-se parù a-i trece prin cugetu unu serinu deslucitoriu — și se cufundà in cugetare.

— Vorbesci mai incolo Bianca! — dîse dupa unu tempu, si Bianca continuà.

— Poveste voiusê-ti spunu, Alime, poveste dulce si dorerósa — din tiér'a ta, din patri'a cea 'ncantatóre a turciloru, — poveste plina de amoru si plina de ura!

Alime erá curiósá si dandu semnu Biancei sê taca, si-strinse crinii de pe fati'a arapului si privi pe fruntea lui. Elu dormiá greu cu sudori pe frunte. Alime i luà capulu in mani, apoi l'asiedia p'ó perinutia de metasa móle, si prindiendu pe Bianca de mana disparura pe o usia.

Sunt ambele 'ntr'o chilia 'ngusta, nepandite de ochiu omenescu. — Alime se arunca cu o negligintia naiva pe o sofa móle, ér Bianca se asiédia pe unu tapetu la piciórele ei.

— Continua Bianca draga! dîse Alime cu óre-care simpatia, si Bianca incepù:

— Tu uresci pre domnulu teu celu cran-cenu, tu uresci pre Hüliar din totu sufletulu, Alime.

Copil'a se redica rapede de pe sofa cu mentiele strinse — si statù désupra Biancei ca unu serafu divinu cu fatia de furia.

— Ce ai dîsu Bianca? — Nu scii cà Hüliar e idolulu risului meu, dragulu animei mele, bucuri'a sufletului meu?

— Tu uresci pe Hüliar, Alime, din sufletu, lu-uresci asié, cum lu-urescu eu, si eu am inventiatu a urí nóue ani, Alime. Hüliar e monstrulu visului teu, elu e vermele animii tale si nóptea sufletului teu. — Tu-lu uresci tare, si totusi. . . nu scii urí, tu vrei resbunare, si nu scii resbuná; tu vrei mórte si nu-lu scii omorí. — Eu sum unu geniu alu diavolului asta-data sê te 'nvetiu a urí, a resbuná si a ucide.

Alime se rapedi ca o arpia turbata si lovi cu pitiorulu in pamentu, apoi cadiù pe sofa; — dar Bianca fâra cea mai mica motiune spirituala continuà:

— Bine e, asta e fôrte bine! La simulatiune pricepi multu, dar inca nu destulu; — eu si asta te voiu invetiá, si o vei folosi odata, apoi nu vei avé lipsa de ea mai multu. — Dar nu voiú sê petrecu tempulu cu preludie, — asculta povestea din capetu!

Alime se facea cà n'aude ce vorbesce Bianca, si lasà sê face de voi'a ei; dar Bianca si-cunoscea bine omulu seu, si incepù:

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

Despre femei de o femeia.

De Dora d' Istria:

(Urmare.)

Dar intre femeiele italiene, dîce mai de parte Dora d' Istria, nu numai sciintiele serióse si-au aflatu protectóre; si flórea blanda a poesiéi au desvoltat'o ele sub ceriulu serinu alu Italiei. — Unde totulu esala poesía, unde tóte te inspira spre poesía, cum ar poté fi anim'a femeiesca, acésta a sies'a frageda, pretiósá si plapanda sentîre, amortîta fatia cu poesi'a? Si intr' adeveru inca si tempurile cele mai antice potu aretá in acésta tiéra femei inspirate de poesía. Lucia Bergalli a publicatu o colectiune grandiósa din operele poetice ale italianelor, despre carea dîce Rosalia Amari câ e: „celu mai frumosu trofeu alu genialitatei femeiesci.“

✦ In pictura inca au escelatu, si scól'a bolognesa pastréza suvenirea mai multor femei intre cei mai renumiti pictori. Madonna Dei Rossi, nascuta la an. 1518, atâtu de versata erá in tóte ramurile de arte, cà a fostu objectulu de invidia alu barbatilor; mai alesu sculptorii o invidiau, cà-ci i intrecea pre toti, asisdere si musicantii, pre carii i intrecea in baterea cite-rei. Istori'a Elisavetei Sirani, carea in etate de 26 ani fu victim'a resbunárei unui sculptor betranu, e cunoscuta toturora; erá rival'a Catarinei Vigri, carea esclá in pictura si sculptura. Ginevra Cantofoli a fostu invetiecéu'a Elisavetei Sirani, si cu taría s'a nisuitu ca sê elibereze art'a de sub jugulu, in care inainte cu unu seculu au fostu aruncat'o egoismulu si lenea artistilor. — Afara de aceste se mai amintesce Tereza Coridani, Lucretia Scarfaglia, Angeli Cantelli, Maria Cavazza, Francisca Fantoni, tóte ficele Bolognei, cari in pictura si-au eluptatu unu nume nemoritoriu. Rosa Alboni si Lucia Casselini Torelini au escelatu in sec. alu 18-le.

Politic'a liberala a aflatu multe eroine zelóse intre femeiele italiene; au fostu unele cari neinctatu s'au luptatu atâtu cu fapt'a, câtu si cu cuventulu pentru libertate. — Renumit'a princesa Pepoli sub Ferdinandu IV, regele Neapolei, numai cu mare necasu a potutu incungiurá esecutarea sa, ér' frumós'a si spirituós'a Eleonora Fonseca si Luigia de Sanfelice au moritu sub securea gâdelui.

In revolutiunea din 1848 inca au participatu mai multe italiene, au ajutatú rescól'a si eliberarea patriei lor atâtu materialminte, câtu si spiritualminte. Cristina Trivulcio, princes'a

de Barbian și Belgiojoso singura a formatu o legiune de voluntari, și după 'nabuzirea rescolei a trebuitu să emigreze. Tóte averile sale se confiscara. Tristele suvenire ale acestui tempu de doliu le-a eternisatu în opulu seu: „Suveniri de emigratiune.“ În prezinte redigéza „Italia“ și cam de 56 ani póte fi.

Cumu-câ sóci'a lui Garibaldi: Annita, ce fápte eroice a implinitu împreuna cu sotulu seu, singuru generalulu ni spune în „Memoire“-le sale. — Cu ocasiunea unei bataie de mare la marginea Americii de média-di, cu arm'a 'n mana imbarbatá pre luptatori, ingrigindu de cei raniti și insufetiendu pre sociulu ei. — „Intre canonadele cele mai crancene — scrie generalulu — remanea langa mine; nu voiá să parasésca nai'a, mai nici nu se pitulea langa cosiar'a de arbore, ceea ce inse nu e spre rusínea nici celui mai curagiosu ostasiu, déca vede esplodarea tunului din partea neamicului. Cu capulu în susu se primblá pe unde secerá mórtea în abundantia, slabitiunea femeiesca candu și candu o cuceriá, dar' spiritulu erá mai poterosu ca corpulu, și demandá,“ etc.

Totu unu astfelu de stralucitu caracteru femeiescu erá Emilia, fi'a patriciului Manin din Venetia. Ea se luptá împreuna cu tatalu seu în lupt'a pentru libertate, și candu a caditu Venetia, a insocitu pre tatalu seu în emigratiune și lipsa. Intr' unu orasiu din Francia de média-di prin lucrárilé sale literarie sustínea viéti'a tatalui seu și a sa, și în tempulu de cercare cu nobletia și fara lamentare a suferitu plagele destinate de sórte și dorerea causata prin amórea de patria a spiritului ei celu invapaiatu, morbulu tatalui seu și persecutárilé, carora ca adausu și persón'a sa erá espusa. Ca sê-si intarésca spiritulu a invetiatu matematic'a și fisic'a.

În secolulu prezinte italienele nu sunt atât de escelinte ca francezele, inse și în prezinte sunt mai multe între dinsele cari se ocupa cu poesí'a. La an. 1850 a repausatu în Florentia dómn'a Maximina Rosselini, fi'a renumitei improvisatóre: Fortunata Sulgher-Fantastici. Dn'a Rosselini e renumita pentru odele sale și eposulu seu „Americus Vespuccius,“ care l'a publicatu în 1843. Ca acésta mai renumita a fostu Dn'a Laura Mancini, carea la an. 1823 s'a nascutu în Neapole, și e démn'a rivala a Giuseppinei Turrisi-Colonna, carea mai antáiu i-a succesu a aflá tonulu, prin cari se eternisara poetii numiti trovatori ai patriei sale.

În numerulu mare alu improvisatórelor mai alesu au escelatu Cecilia Mantelli din Ve-

netia și Tereza Bandettini din Lucca. La an. 1800 a repausatu în Florentia Meddaleine Morelli Fernandez, careia asemene nu mai erá în tempulu acela, și dela academi'a din Roma a primitu epitétulu: „Olympica.“ — Asta-di se pare că Giannini Milli e fara de rivala.

Candu am fostu în Livorno — dice Dora d' Istria — am convenitu cu dinsa. Are ochi viuoí negri, dinti préfrumosi și unu surisu incantatoriu. Poesiele sale nu demultu au aparutu în unu tomu separatu; ele esprima mare amóre de patria și o antipatiá cerbicósa contra tiraniei.

Filosofi'a, și în genere sciintiele, numai în tempulu mai de curendu au aflatu protectóre zelóse între italiene.

O femeia de rangu 'naltu: marquis'a Florenti a facutu cunoscuta patriei sale filosofi'a lui Schelling. Elisaveta Pepoli éra opurile Mariei Sommerville, literatricei franceze, se nisuesce ca sê le poporalizeze.

Artele, cari cu atâtá zelu frumosu erau protese de italiene, acuma cu totulu sunt neglese de dinsele, de óra-ce preumblárilé de corso dispunu pré multu cu timpulu lor. În Turinu Sofia Giordana a repausatu la an. 1829, ér' Anneta Turrisi-Colonna din Sicilia, sor'a poetei Guiseppa, a moritu în 1848, și în prezinte cu pictur'a abié se ocupa alt'a, afara de Maria Calamatta, și cu sculptur'a éra numai acea femeia de rangu 'naltu, carea sub numele Marcello si-le espune, și Amalia Dapré fi'a unui sculptoru d'origine franceza în Toscana.

N'asiu mai finí cu numerarea numelor — dice stimat'a autóra, alu careia opu interesantu lu comunicámu mai multu în estrasu — daca asiu voi sê însíru numele acelor italiene renumite, cari au escelatu în lumea teatrala. — Si noi vomu lasá dara acésta, câ-ci mai mare parte e cunoscutu numele și istori'a renumitelor cantaretie italiene; nici în drama nuse potu amesurá femeiele altor natiuni cu ele.

Pentru ca italienele sê-si ocupe de nou pusetiunea stralucita de mai 'nainte pe terenulu scientificu și literariu, trebuie sê incete educatiunea de clastru, carea nici într'o direptiune nu permite ca sê se desvólte spiritulu, ci mai multu ajuta latírea nesciintiei și visurile intucóse din evulu mediu.

Atátá despre italiene, cu ocasiunea venitóre vomu impartesí pretíósele apretiári ale stimatei și eruditei literatrice despre spanióle-si portughese. Studíe totu atâtu de adanci și interesante ca cele comunicate pana acumu.

Cotilionulu amorosiloru.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 233.)

Acelora, cari siedu de demaneti'a pana ser'a langa mes'a loru de cosutu pentru unu francu pe di, forte bine le pote cade odichn'a noptea.

Cari n'au neci bani, neci vestminte elegante, si neci tempu ca se-si presare cositiile bogate cu pulvere de auru, ca se pote sborá cu trasure pompose catra salonulu de balu, si ca se pote joca cotilionulu intre cocheterie cu amantii si complimentatorii loru prefacuti, acele nu tienu carnevalulu (câjlegi) in lunile lui Ianuariu seu Februariu, ci lu celebréza in decursulu lui Maiu, si sub arculu incantatoriu a lui Ddieu, sub ceriulu liberu, la rip'a unui perez cu murmure dulci, pe erb'a plina de odorile celoru mai diferite flori, in umbr'a frunzelor arboriloru clatinat de siuerarile line a zefirului, — acolo improviséza ele unu salonu de dantiu si acolo petrecu o serbatore a animei si bucuriei.

Si ore nu dispare inaintea unui salonu de dantiu, astfelu improvisatu, salonulu resunatoriu si neamicabilu alu unui redoute seu edificiu de opera, in care numai nisce radie de gazu suplinescu pre radiele desfatatore ale sorelui lui Ddieu si nisce plante vescede din cas'a de flori vreu a intrece frumseti'a naturei?

Si dupa petrekerile aceste nu merge cosutoriti'a din Parisu scursa si ostenita a casa, anim'a ei care asié lesne se aprinde, nu o rode unu sentiementu plinu de dorere dupa unu saltatoriu necunoscutu, cosutoriti'a mititica nu e neodihnitá in cealalta di, ci inca suride candu si-duce a minte de dupamediadi'a de eri si de fati'a vesela a amantului ei, care éra o va vedé peste o septemana.

O ce fericire, cá indestulirea nu e ca o pasere, pre care o poti legá intr'o casulia de auru catra ferestriile pompose ale palatiuriloru.

DIN'A MEA.

Colo 'n campuri in florite, ce se scalda 'n aura lina,

Colo 'n diorile de rose 'n cari zefirii dulci plutescu;

Acolo cuprinsu de-amore mi-am aflatu o bela dina,

Mandra, suava cá viora din edenulu celu cerescu.

Váli intinse 'ncantatore, praturi pline de profume,

I sunt patri'a cea dulce-i sunt palatulu desfetatu;

Aici fii'ca armoniei privindu preste-a marei spume,

Canta singura 'n tacere-unu cantu doiosu si infocatu.

Ici alérga alu meu spiritu cand vieti'a-mi intristata

Prin a lumei undi spumose se lovesce cu amaru;

Aici cu aripi de-amore sboru la din'a-mi adorata.

Cand in plangeri si 'n suspine, eu nu aflu vre-unu nectaru . . .

Eu versu tristu torenti de lacrimi si de lacrimi cu suspine,

Faci'a-mi vesceda se-nclina, perulu negru mi-a albitu;

Plangu cá dulcea mea natiune, n'are dile mai senine,

Mai senine mai fericite, cá-ci destulu a patimitu. —

Cá ici éca tradatorii, colo cete renegate,

Voru s'o surpe nemicésca casí hid'a cea din Lernu;

Sufletu-mi adancu suspina si eschiamu cu pietate,

Dómne! arde necuratii si-i tramite in infernu!

Dara dina mea frumoasa cu o voce de virgina,

Frangé plansulu desperarei si me face fericitu:

„A ta ginte'a fi ilustra, dara stéu'a ei divina,

Este 'n ceti'a primaverei, si inca nu s'a ivitu.

„Tradatorii, renegatii sunt spirite necurate,

Ce prin moduri blastemate, din tartaru au scapatatu;

„Dar' acusi veni-va tempulu si-inca diu'a nu-e departe,

Cand resplat'a-si voru luá-o vai! de negrulu loru pecatu.“

Astfelu dice, si-alu meu spiritu semte-o dulce alinare,

Precum semte Mosleminulu, cand susu lun'a s'a aretatu;

Astfelu din'a mea frumoasa, astfelu din'a de 'ncantare

Este dulcea-mi *fantasia* cand pre lume-su intristatu.

(Nicolau Densusianu.*)

V a n i a a.

(Novela italiana.)

(Urmare.)

— Ce dici dta la ordinatiunile mele — disse mediculu Pezzolini cu ironia.

— Tote aceste potu fi bune, eu inse voiu alege alta cale, alu carei fundamentu e cunoascerea naturei omenesci.

— Cu bucuria audu cumca dnulu Fiorentino e unu omu bravu, — disse Fiamonti, prin acésta castiga doue dile din vieti'a sa.

— Nu mi-ai mai poté spune inca ce-va curiosu din vieti'a copilei dtale — disse Fiorentino facandu-se cá nu a observatu dispretiutoarele cuvinte ale capitanului.

*) Fratele junelui poetu Avone Densusianu.

— Ba ie, nescari capritiuri. Intre amicii mei este si unu sculptoru anume Galuzzi. Copil'a mea adeseori lu-cercetase in cabinetulu seu de lucratu spre a se delectá in artea lui; — din tóte ce se afla la dînsulu una vasa a trasu asupra-si atentiunea copilei mele, încátu maiestrulu Galuzzi a si daruitu-o ei. Óre intregi pe-trece uitandu-se la acésta vasa, de multe-ori o copere cu sarutári si lacrime.

— E lucru de totu curiosu — dîse Fiorentino, — suferu pe cine-va pe langa dinsa?

— Da, pe capitanulu Fiamonti.

— Ei bine, chiaru dupa planulu meu. Dnule principe, concedeti-mi a me rogá de una dintre damele de fatia ca sê-mi fie ertatu ca in tempu de o óra sê potu figurá ca curtenitoriulu dinsei.

Frumósa damicella — continuá Fiorentino intor-candu-se catra o copila care stá langa dînsulu — in prob'a care voiescu a o face ve rogu primiti asupra-ve acésta rola.

— Oh! cu tóta anim'a, domnule.

— De la dnulu Galuzzi ceru unu sacrificiu cu multu mai mare, adeca cedarea vasei.

— Si ce poftesci de la mine? — intrebá capitanulu ridiendu.

— Viéti'a dtale, respunse Fiorentino cu superbia.

Dupa aceste si-au luatú adío de la societate care se chiaru pregatea a merge in castelu, unde si lui i-se dedú o odaia.

In demanéti'a urmatóre, dupa cum se cointielesu cu damicell'a de eri, s'au intalnitú langa laculu din gradina.

— Frumósa damicella! — agrái Fiorentino pe Iulia — acest'a erá numele ei — aibi de grige, cá-ci ca incercarea nóstra sê aiba resultatu favoritoriu, debuie sê faci tóte dupa indreptarea mea.

— Spune-mi, domnule, ce am de a face?

— Mai antáiu de tóte aici aprópe de princés'a Vanina debuie sê siedemu pe érba. Asié. — Dupa aceea debuie sê concedi ca sê-mi punu capulu in bratiele dtale si conversandu la olalta sê-ti stringu man'a la budie-mi. Mai incolo, cuvintele amoróse adresate câtra dta nu numai debuie sê le asculti, dar asemene debue sê-mi si respondi. Indata ce se va uitá Vanina la noi vomu incepe.

Privirea amorisatorilor se parú a interesá pe Vanina, cá-ci suridiendu se apropiá de dînsii. La apropiarea ei Fiorentino si-incepú rol'a sa, care principele cu cea mai mare atentiune o ascultá.

— Vedi Iulia — incepú junele — aceste riuri si insule frumóse, vedi colo sub teii aceia cum luneca o luntritia intre tiermuri ce verdi. Pe acolo duce drumulu câtra Francia, voiesci a veni cu mine acolo? acolo sunt locuri si mai frumóse.

— Pentru ce sê nu ne folosimu de frumóséti'a vietiei Fiorentino — respunse Iulia intindiendu man'a

junelui, care cu ardóre o sarutá, — pentru ce sê mergemu noi in tíera straina?

— Fiîndcâ aici nu ne este ertatu sê ne cununámu, Iulia. Au nu scii tu câ tatalu teu a menitu altu barbatu pentru tine, fí ai tu in stare a traí far' de Fiorentino, voiesci ca sê moriu aici la piciórele tale, ce de siguru se va si intemplá indata ce vei fí soci'a altuia?

— Intru adeveru asié tare me iubesci tu, Fiorentino?

— Déca te iubescu!

— Aici s'au intreruptu conversarea prin Vanina, care punendu man'a pe umerii Iuliei, cu ochii plini de lacremi dîse:

— Buna demanéti'a Vanina!

Iulia erá suprinso de bucuria.

Acesta fú casulu celu dantáiu de si-pronunciá numele propriu.

— Pe diu'a de asta-di e destula acésta proba — dîse Fiorentino.

— Am cugetatu cá ai moritu — continuá Vanina, — asié de multu nu te-am vedíutu.

— Asié dar me cunosci — intrebá Iulia.

— Da, te cunoscú, mi-aducu a minte cumca intr'unu ritu frumosu cu mirele teu cu Signor . . . . La aceste cuvinte puse man'a pe frunte casí candu ar fí voitu a se cugetá despre ce-va.

— Nu, nu, acela a fostu capitanulu Fiamonti; voi v'ati cununatu, inse far' de a fí fericiti — dîse Vanina, si dupa aceea cadíu ér in letargi'a de mai nainte.

— Sê o lasámu acum aici singura — dîse Fiorentino.

— Ce resultatu avú dar prob'a cea dantáiu — intrebá principele?

— Intrebati pe domnisiór'a Iulia, óre nu am facutu eu intro óra mai multu decátu dnulu Pezzolini intr'unu anu intregu — respunse junele.

La aceea nu pricepu — dîse Iulia — dar Vanina si-a esprímatu propriulu ei nume, si desí cuvintele ce le-a vorbitu au fostu far' de cevasi legatura, totusi se vede a avé memoria de cele trecute.

Speranti'a in succesulu favoritoriu causá bucuria nespusa in anim'a principelui.

In diu'a urmatóre Fiorentino s'a dusu la Galuzzi. Amendoi junii aveau simpatia câtra olalta, delocu au si inceputu o conversare fôrte interesanta.

— Dta ai trasu asupra-ti aici o invidia mare — dîse artistulu Galuzzi.

— Nu face nemica. La acésta eu nici nu cugetu, ci singuru la aceea cum asiú poté scapá biét'a copila de starea acésta trista.

— Cum voiesci a scapá de pericolulu care te amenintia din partea capitanului Fiamonti? Elu e mai tare ca dta, si e duelantulu celu mai renumitu din Florentia. Poti multiemi lui domnedieu de vei poté scapá cu viéti'a.

— Eu speru unu succesu mai favoritoriu. Inse destulu acum despre mine, sê vorbimu si despre dta. Incâtu me pricepu eu la art'a sculpturei, ve secotescu a fi destulu de versatu si destru. Aici vedu lucruri tare frumóse, aici e o statua si o vasa, aceea care o-am vediut'o in odaia' a princesei, aceste tóte sunt demne de admiratu.

-- Oh dnule, dvóstra aveti unu gustu bunu. Statu'a e opulu lui Michael Angelo, ér vas'a acésta e o copia de pe unu modelu facutu de Benvenuto Cellini, toti le admira si de nu sunt artisti.

— Precum mi-se pare ambii acesti artisti sunt tare respectati de câtra dta.

— E dreptu. Câ-ci eu afara de natura nimicu nu iubescu atát'a ca aceste dóue opuri.

— Nu te-ai intalnit in viétia vre-odata cu acesti doi maiestri?

— Nu, câ-ci giurstârile mele nu mi-au concesu ca sê-i potu cercetá. Si cum asiu fi potutu fi discipululu lui Cellini, candu modulu vietiei sale celu stramutaveru nu i-a concesu a fundá o scóla statornica?

— Dupace pretiuesci intru atáta opulu lui, ti-va cadé cu greu a te despartî de vas'a acést'a.

— Intru adeveru nu pré bucurosu o-am cedatu; nici principelui, care mi-a promis o suma insemnata pentru ea, nu am voitu a o dá. Inse dupace debue sê o sacrificu pentru curarea princesei, nu me retragu nici pe unu minutu.

— Dta ai o anima tare nobila — díse Fiorentino — si decumva me onoredi cu amicéti'a-ti, me voiu tiené superbu.

— Din tóta anim'a, câ-ci la prim'a vedere simtîi simpatia mare câtra dta.

— E bine — díse Fiorentino intindiendu man'a lui Galuzzi — sê fimu dar amici. Si de acum inainte de vei avé de ajutoriulu, de sabi'a ori de pung'a mea vre-odata lipsa, din tóta anim'a ti-voiu stá spre servire.

In acestu momentu aducandu unu servitoriu vas'a, o asiediá intr'unu anghiu a casei. Nu multu tempu dupa aceea au sositu si principele cu Vanina, pe cari i urmau mai multi. Fiorentino inse numai Vaninei si Iuliei le-a concesu a intrá in laintru.

— Puneti-ve la ferésta asié incâtu tóte miscârile mele sê le poteti observá — díse Fiorentino câtra Iulia.

Dupa aceea luandu in mana unu ciocanu de a lui Galuzzi s'a dusu la vasa, si adencitu in cugetári s'a opritu langa dens'a dandu de vre-o câte-va ori cu ciocanulu pe ea casî candu ar fi voitu a lucrá la ea ce-va. Dupa câtva tempu ér s'a departatu, si amblandu insusu si 'ngiosu prin casa, si-puse man'a pe frunte facandu o fatia fôrte desperata, si ajungandu éra langa vasa s'a opritu adencitu in cugetári.

Vanina s'a uitatu mai antáiu la Iulia, pe care de la scen'a din rîtu o iubea tare. Din tempu in tempu

aruncá câte o cautatura si câtra Fiorentino. Candu puse acést'a ciocanulu pe vasa, s'a cutremuratu, ér câtu statû in locu inaintea ei cufundatu in cugete, trasurele ei inca se pareau a se intunecá, ér candu faci Fiorentino o fatia desperata, incepu Vanina a tremurá, si prindiendu man'a Iuliei díse :

(Va urmá.)

Din secretele toaletei.

Ertati-mi, stimate cetitóre, câ sum asié cutedia-toriu a ve deschide sicriiulu toaletei, ca sê vorbescu despre secretele lui si altora, cari dóra nici o data n'aru fi sciutu ce contine in sine.

Damele totu de un'a vreu sê apara mai tenere si mai frumóse decâtu cum le-a creatu natur'a, care d'altminte bine a sciutu, câ un'a are lipsa de frumséti'a trupésca, alt'a de cea spirituala, pre fati'a uneia trebuie sê 'nflorésca róse, éra de pre a ceialalte sê fia esilate tóte trasurile mai nobile, mai estetice. Damele de unu gradu mai micu de frumsétia si-au batutu capulu dupa diferite felii de pomade, dupa ape de radecini si dupa alte obiecte, prin cari cugetau câ mai lesne si-voru poté ajunge scopulu. Nu trebuie sê ne mirámu dara, daca vomu díce câ si rumenitulu numai pentru unu atare scopu a venitu in moda. Sê nu credemu inse câ femeiele numai in tempurile mai nóue si-facu folosu din rumenéla, aceea a fostu in moda la popórale cele mai vechi, ba este chiaru si o traditiune, care ni spune câ inca mam'a nóstra *Eva* s'a rumenitu in paradisu, cu ce, nu se scie, pentruca traditiunea amintita tace in privintia acést'a. No daca si cea d'antáiu — pe langa tóte câ atunci n'a avutu cu cine sê rivalizeze — a voitu sê apara mai frumósa decâtu a fostu, inainte barbatulu ei: ce vomu díce de nepótele ei, cari multu au trebuitu sê perfectiuneze artea rumenitului, voindu a se 'ntrece un'a pre alalta in frumsétia.

Domnisiórele lui Hiob s'au folositu cu radecinele unei plante, a caruia nume l'am uitatu: asísderea si femeiele Evreiloru cu aceste si-ungeau ochii, ca sê se véda mai mari si mai infocati. Despretiuit'a *Jezabel* inca s'a folositu de acésta planta. Mai tardîu cret'a, farin'a de bobu, safranulu, mierea si alte lucruri sierbeau spre albirea séu rosirea pielii obrazului.

Femeile Egiptene faceau dintr'o materia scósa din stomaculu crocodilului nisce ruminele fôrte tari; dupa dóue mii de ani unu siarlatanu *Giuseppe Balsamo* a vrutu sê faca din aceea-si materia o esintia, careia i-se atribuíá poterea câ tiene totu teneru trupulu omenescu.

Si la Greci a fostu cunoscutu rumenitulu inca in tempurile cele mai vechi. Angelo, fét'a lui Joe si Juno, furá sicriiulu cu rumenele si lu doná amicei sale *Europa*, fetei lui Agenor. Teofrastu amintesce nisce radecini de *rhizion*, cu care se rumeniau femeiele de pe tempulu seu, si prin care capetau fetiele loru unu odoru de rose.

Femeiele Romei inca dela Greci au invetiatu rumenitulu, ce pe tempulu lui Plautu erá si in moda Ovidiu in cartea despre amoru ni propune gatirea atârei ruminele, care constá din albulu oului, din orzu de Lybia, cépa de narcisu, din gummi si din farina de Hetruria. Femeiele cochete a Romei se spalau mai tardiu cu lapte de asinu. Amant'a incantátore a lui *Nerone*, *Poppaea Sabina* si-a tienutu 500 de asini, ca, scaldandu-se in laptele loru, sê-i remana fati'a si pielea cruda si frumósá. In tempulu lui Iuliu Cesare femeiele Britaniloru se rumeniau cu nisce colori mierfi. In seclulu alu 13-e Wilhelm din Solicetto consacrà ap'a de mercuriu spre rumená.

In privinti'a acést'a ne 'ntalnimu in istori'a *unguriloru* cu o grazavia nespusa. Dómn'a lui Csejthe a omoritu mai multu de 300 de fete fecióre, ca, spalandu se in sangele loru, sê fia frumósá si tenera. Pentru acést'a nici n'a remasu nepedepsita.

In secl. alu 16-e soci'a lui Enricu alu II, *Catarina Medici*, a introdusu si in Francia mod'a de rumenitu, si d'aici s'a latitu in tóte partile Europei, mai alesu sub regele Ludovicu alu XIV-le.

Destulu sê fia despre rumenitu. Sê mai vorbimu ce-va despre parfumeria si aromate, ca apoi sê potemu díce mai incolo pucinu si despre margaritare si diámantu. Mod'a de parfumeria si-trage originea dela resariteni, a caroru trupu in caldur'a nesuferita impreunata cu asudâri neincetate nu putea se aiba ce-va odoru delicatu. Ei s'au ingrigitu dara ca trupulu loru sê aiba mirosu placutu. Resaritenii si-stropiau paturile inca in tempurile cele mai vechi cu ape mirosítóre, si-si ungeau capurile si piciórele cu oleu. Imperatulu Solomonu inca-si ungea capulu si cantá: „Sê nu sentiésca lipsa in unsori.“ Amant'a lui inca iubiá cu pasiune aromatele, despre ea canta Salomonu in canteceleluru dela v. 4—10: „Mirosulu vestminteloru tale e asemene mirosulu Libanovului.“

Eroii Mitologiei inca n'au despretiuitu aromatele. „Depe bucelele pêrului amicabilului Baccha — precum canta Ovidiu — curgea mirra.“ Eroii lui Omeru inca-si ungeau pêrulu, ochii, fati'a si totu trupulu loru. Pompós'a Polycaste, fét'a lui Nestor, a unsu pre Telemachu, fiulu lui Ulisse, cu oleu mirositoriu.

Precum rumenitulu, asié si datin'a acéstá de la Greci s'a strapusu la Romani. Horatiu díce: „Lasa curga din pocale ap'a mirosítóre!“ In Roma au fostu ómeni, cari se negutatoriau cu aromate. Acestia si-vindeau aromatele in locuri publice cu pretiuri insemnate. —

Caiu Iuliu Cesare in tóta diu'a se scaldá in apa mirosítóre, si apropiandu-se omulu de legiunile lui, sentiá de departe mirosulu oleului depe trupurile eroiloru. Nerone se folosea intr'o dí cu mai multe aromate decâtu tóte grisettele Romei jintr'o luna. Cetatea

Tiru erá mai cu séma in tempurile trecute, care tienea tóta lumea cu aromatele sale vestite. Dintre aromatele mai nóue ap'a de Colonia (Köln) are unu locu destinsu. Ce e ros'a intre flori, aceea e ap'a de Colonia intre aromate.

Ah margaritare si diámanate! cu ce entusiasmu asiu vorbi despre voi, déca n'ati fi asié sumetie, ci v'ati uitá si pre ómenii cei mai sermani, nu numai pre imperati, pre milioneri avuti! Dar ve tieneti de toaleta, sê vorbescu pentr' aceea si despre voi ce-va.

In tempurile vechi, mai alesu in resaritu, margaritarele erau in frumsetiarea cea mai de frunte a femeiloru, si femeile — dupa unu poetu resaritenu — erau „margaritarele margariteloru.“ In cartea lui Hiob margelele se numescu de juvelele cele mai pretióse. Tertulianu le-a numitu „maris poma“ „merele mârei.“ Pliniu ni vorbesce de o marga, pre care Cleopatra, ospetandu odata pre Antoniu, o-a topitu in vinu; pretiulu ei a fostu 8.400,000 de sestertii (1.250,000 de taleri.) Asié facú si Richard Whittington, candu a ospetatu pre Enricu V in cetatea sa. Éra unu evreu din York in a. 1569 voi sê faca têrgu cu o marga cu regin'a Elisabeta, pretiulu ei erá 20,000 pondi de sterl. Reginei i-a parutu scumpa si nu o-a cumperatu. Toma Gosham, mercatoriu in Londra, audiendu despre acést'a, o cumperà, si sdobindu-o totu tira, o-a beutu intr' unu pocalu de vinu pentru sanetatea reginei.

Margelele cele mai multe si pretióse se afla langa insulele Ceylon, Java, Japanu si Sumatra. Magistratulu din Ceylon dandu in arenda dreptulu de a culege margele, capeta pe anu peste 1.000,000 de taleri. Imperatés'a Rusiei are o marga de unu pretiu de 47.000,000 de rubeli de argintu, éra regin'a Angliei un'a de unu pretiu de 8.000,000 pondi de sterl.

Rivalulu margelei e diámantulu. Diámantele cele mai frumóse se afla in India resaritena in giurulu lui Punah, si in Brasilia in tienutulu asié numitu „de diámantu.“ Capital'a tienutulu acestuia e Tejuco, aici e directiunea de spalatu de diámantu. Bucat'a cea mai mare de diámantu e in posesiunea reginei Portugaliei, aceea apésá 23 loti, si se pretiuesce la 1479 millióne de galbini. Diámantulu rusulu ajunge 34.000,000 de taleri, a mongolului 6 millióne; Austri'a inca are unu diámantu destulu de pretiosu.

Si asié am gatatu cu secretele toaletei, dreptu câ fórte m'am departatu de ele, pre mai multe nu le-am sciutu, si multe au remasu din uitare. O de ar fi a mele tóte lucrurile aceste pretióse, de spre cari vorbii, eu le-asiu pune la piciórele Dvóstre, stimate cetitóre, in semnulu celu mai sinceru a stimei mele, inse ne-avendu-le, numai atát'a vi spunu:

„Unu surisu afabilu, unu cuventu incantatoriu, o fapta nobila mai multu ve in frumsetiéza decâtu tóte diámantele si margelele lumei.“

Grigoriu Moldovanu.

Ce e nou ?

** (Majestatea Sa Imperatés'a) sosi vineri in 1/13 juliu sér'a la optu óre in Pesta, impreuna cu inaltii sei prunci, principele de coróna Rudolfu si archiducés'a Gizela. Imperatés'a erá imbracata in vestminte negre de caletoria, principele de corona si archiducés'a in vestminte magiare. Primirea fú entusiastica.

** (Din Viena) in dílele trecute venira o multíme de ómeni la Pesta, intre altii si regele Saxoniei petrece p'aice cu tóta suit'a sa.

** (Pentru Imperatés'a) s'a esarendatu o pom-pósa locuinta de véra intre romanticii munti de langa Buda, — totu acolo si regele Saxoniei si-a esarendatu o villa.

** (Tribunaltulu supremu alu Ardealului) se va stramutá éra-si in Ardealu la Clusiu.

** (Anulu scolasticu) in institutele mai innalte din Buda-Pesta s'a inchiatu, cá-ci edificiiile respeptive se vor folosi pentru alte scopuri. Cancelari'a Ungariei va ocupá palatiulu contelui Siandoru in Buda, ér cancelari'a Croatiei se va asiediá in politehniculu din Buda, si ministeriulu in localitátile universitáti din Pesta.

** (O femeia romana) din Fenlacu in Banatu dupa batali'a de la Königgrätz s'a adresatu de a drep-tulu cátra Maj. Sa Imperatés'a, rogandu-o ca sê se 'ndure a o incunoscintiá despre sórtea barbatului seu ce se aflá la óste. Imperatés'a primindu informatiuni dispuse a i-se respunde femeii in limb'a romana, cá barbatulu seu usioru ranitu se afla sub ingrigire intr' unu ospitalu din Viena.

** (In bataliele din Boemia) perira patrudieci si doi de oficieri romani, ceea ce nu e mirare, cá-ci ni spunu jurnalele din Viena, cá romanii in tóte locurile se lup-tara cu multa bravura.

** (In Camer'a Romaniei) dlu Laurianu a propusu ca toti romanii din principatele romane unite sê se numésca „principi,” — de óra ce in strainetate toti romanii de acolo se numescu principi, deci — díse dsa — sê li dâmu toturora dreptulu de a portá acestu titlu. „Amandamentul cadíu firesce.

** (La Bucuresci) s'a intemplat unu cravalu de strada, poporul a alergatu a supra sinagogei jidanilor si a derimatu tóte ornamentele dintr'ens'a.

** (Din Jasi) primimu scirea trista, cá pe acolo a eruptu coler'a in mesura fórte infricosiata. Guvernulu din Bucuresci a si luat mesurile pótrivite pentru im-pedecarea latfiei acestei ciume pustiatóre.

** (In dominec'a trecuta) s'a inceputu aci verbu-varea voluntarilor; in diu'a cea d'antáia si intrara o multíme de feciori.

** (In ospitalele d'aice) sunt asiediati multi ostasi raniti, publiculu îi cercetédia neintreruptu si fie-care se grabesce a-i ajutorá cu câte ce-va. In favórea rani-tilor se vor arangiá si concerte.

** (Intr'unulu din nrú venitori) vomu publicá portretulu si biografi'a repausatului profesoru bravu Iosifu Tartia.

Gácitura de siacu.

De Corneliu Piposiu.

li-	rum-	me	ne!	man-	de-o	le,	de
u-	Si	dru-	po-	Câ	mi-	la	gai
bi-	ti'a	ne,	de	du-	Câ	dar	me-
scri-	sucu,	'n-	le,	Sê	sus-	le-	ri
mea!	ca;	cedu	pi-	sum	re	drei	ca
moru	só-	ge-	se	car-	O	Sbo-	mi-
Po-	Scris-	mi-	ves-	bi-	ti-	ti-	man-
rea	de	rum-	am	tu-	te	ca	tea,

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gáciturei de siacu din nr. 18 :

Pentru tóte in natura
 Bunulu nostru Creatoru
 A pusu lege si mesura,
 Nu inse si pentru doru,
 Cá-ci elu arde si topece,
 Ca carbunele aprinsu,
 Anim'a ce patimesce
 De unu doru reu si nestinsu.

A. Muresianu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si dom-nisiórele Luisa Traila n. Macsinu, Eufemia Popu n. Aranosu, Emilia Cadariu, Maria Popu, Irina Popescu, Zoe Popu, Ecaterina Iliescu si de la domnii Antoniu Vasiu, Petru Fontine, N. V. Letanu, Iosifu Popescu.

POST'A REDACTIUNEI.

Fogaras. Dlu C-nu. Fói'a nóstra pe diumetate de anu consta 4 fl. deci pentru dóue esemplare capetâmu 8 fl. si nu 6. La „Concordia“ amu predatu dara 3 fl., supliniti acolo inca 2 fl.

Jesvinu. Tramite-ni si deslegarea, cá-ci noi n'avemu tem-pu a o deslegá.

Draculea. Ve rogamu nu ve uitati de noi!

RS Cu esemplare complete mai potemu sierbi.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**